

Sfidat e trajtimit të fëmijëve në stomatologjinë pediatrike

Vështrim i përgjithshëm

Blerta Latifi-Xhemajli

Autor

Blerta Latifi-Xhemajli

Klinika e Pedodoncisë dhe Stomatologjisë Preventive, Qendra Klinike Stomatologjike Universitare e Kosovës, Prishtinë, Kosovë

Për korrespondencë

Dr. Blerta Latifi-Xhemajli

blerta.latifi@uni-pr.edu

Hyrje

Stomatologjia në vetvete është një degë e vështirë e mjekësisë, pasi përkushtimi dhe saktësia që kërkohet nga mjeku stomatolog është shumë më i lartë se në shumë drejtime tjera të mjekësisë [1]. Ajo që punën e stomatologut e bënë të vështirë është fusha relativisht e vogël e punës, gjë që e bënë të vështirë trajtimin e një pacienti fëmijë. Puna me pacientë të rritur është më e lehtë, para së gjithash, e kupton rëndësinë e bashkëpunimit me mjekun dhe rëndësinë e intervenimit, ndërsa fëmijët nuk janë në gjendje të kuptojnë rëndësinë e trajtimit. Edhe pse stomatologjia e fëmijëve (pedodoncia) është formë e specializimit stomatologjik sikurse edhe fushat e tjera stomatologjike, megjithatë, ka veçoritë e saja, siç janë saktësia, kujdesi, stabiliteti, qëndrueshmëria dhe fokusi i jashtëzakonshëm i pedodontit gjatë trajtimit të fëmijëve [2]. Puna me fëmijë kërkon shumë durim, përpjekje, angazhim fizik e psikik, si dhe kohë, e cila në shikim të parë duket e padobishme por, që në të vërtetë, është shumë e nevojshme.

Pedodontët shpeshherë trajtojnë fëmijët të cilët nuk bashkëpunojnë me mjekun, si pasojë e mospërgatitjes së tyre nga prindërit, shpeshherë madje edhe të frikësuar nga prindërit duke e marrë stomatologun si ndëshkim ndaj sjelljeve të tyre. Për më tepër, këta prindër shpesh kanë pritshmëri gjithnjë e më të ulëta për fëmijët e tyre dhe pritshmëri më të larta nga stomatologu. Qas-

jet e këtilla janë të gabuara, nuk përfiton as fëmija e as stomatologu [3]. Një faktor tjetër i rëndësishëm në trajtimin e fëmijës është edhe prindërimi. Prindërimi ka ndryshuar shumë vitet e fundit. Sot, familjet kanë pësuar ndryshime në dinamikën prind-fëmijë. Familjet janë të pushtuar nga sulme të pamëshirshme nga mediat dhe gjenden në një luftë kulturore në të cilën fëmijët ndikohen nga interneti, televizioni apo mesazhe të tjera [4]. Divorci, lodhja e prindërve dhe një mënyrë jetese e nxituar, i pengojnë prindërit të vendosin kufij, të ofrojnë disiplinë të qëndrueshme në familje andaj fëmijët nuk kanë pasojë për sjelljet e tyre. Hulumentimet tregojnë se e gjithë kjo ka ndikuar në shëndetin mendor, emocional dhe fizik të fëmijëve me reflektim edhe në mënyrën e sjelljes dhe menaxhimin e tyre në ordinancën stomatologjike.

Trajtimi i fëmijëve me nevoja të veçanta – sfidë e veçantë për stomatologun

Kujdesi stomatologjik për fëmijët me nevoja të veçanta kërkon njohuri specifike dhe nivel të lartë të ndërgjegjësimit dhe vëmendjes së personelit shëndetësor. Fëmijët me nevoja të veçanta, në përgjithësi nuk gëzojnë shëndet të mirë oral. Këta fëmijë gjatë vizitave stomatologjike mund të shprehin një nivel më të madh ankthi, gjë që mund të ndikojë negativisht në shpeshësinë e vizitave te

stomatologu, e kjo të ketë ndikim më pas në shëndetin oral. Disa pacientë me nevoja të veçanta kanë probleme me ekuilibrin, ndërsa të tjerët mund të shfaqin sjellje agresive gjë që mund t'i bëjnë shumë të vështira procedurat standarde stomatologjike. Prandaj, në këto raste kërkohet përshtatje e masave që ndërmerren gjatë trajtimit stomatologjik përtej asaj që konsiderohet rutinë [5].

Kujdesi për pacientët me nevoja të veçanta kërkon ndjeshmëri, durim të madh dhe mirëkuptim. Në përgjithësi, një numër i vogël i stomatologëve merren me trajtimin e këtyre kategorive të pacientëve dhe atë ofrojnë shërbime të kufizuara [6]. Kujdesi oral për këta pacientë sugjerohet të ofrohet në një mjedis sa më përshtatshëm. Preferohet të reduktohen sa më shumë pamjet, tingujt ose stimujt e panevojshëm që mund ta bëjnë të vështirë bashkëpunimin me pacientin.

Si të tejkalohen sfidat me të cilat përballemi gjatë trajtimit të fëmijëve?

Menaxhimi efektiv i fëmijëve në ordinancën stomatologjike varet shumë nga mënyra e komunikimit në mes të personelit shëndetësor, prindit dhe fëmijës. Marrë në përgjithësi çështjes së komunikimit me prindin dhe fëmijën, profesionistët shëndetësor i kushtojnë pak rëndësi, por nuk duhet harruar se pacientët dhe prindërit janë tepër të vëmendshëm ndaj këtij raporti. Personeli shëndetësor duhet t'i njohë mirë karakteristikat psikofizike të fëmijës, të jetë i përgjegjshëm, me qëllim që të fitojë bashkëpunim me të, dhe shërbimi të kryhet sa më lehtë dhe më suksesshëm. Gjithmonë duhet pasur në mendje që reagimet e fëmijës janë në radhë të parë emocionale, spontane dhe të befasishme me çka edhe dallojnë nga të rriturit [7]. Prandaj, me rëndësi të veçantë është që mjeku që në takimin e parë me fëmijën të vlerësojë personalitetin e tij, që t'i përshtatet dhe qaset me përkushtim dhe dashuri.

Disa nga mënyrat se si mund të arrihet mirëbesimi dhe të ndërtohet raport i mirë me fëmijën, janë: vizitat e hershme, shpërqendrimi dhe shpërblimi.

Vizitat e hershme: sugjerohet që prindërit t'i sjellin fëmijët në vizitë te stomatologu pasi fëmija të mbushë

një vit. Kjo ndihmon që fëmija të njihet qysh në moshë të hershme me mjekun e tij ashtu që më lehtë do të bashkëpunojë apo edhe do ti pranoj trajtimet pasi që ata tanimë kanë krijuar një raport miqësor.

Shpërqendrimi: përderisa fëmija gjendet në karrigen stomatologjike, preferohet të shpërqendrohet me diçka që i intereson. Ky shpërqendrim mund të arrihet kur mjekët marrin për ndihmë diçka si personazhet e librave komik, filmave vizatimor, sporteve apo të tjera, ashtu që ju ofron sado pak argëtim pacientëve të tyre të vegjël. Shpërqendrimi i mban ata të zënë duke e bërë më të lehtë për mjekun të përfundojë punën e tij.

Shpërblimi: kjo është një gjë që motivon fëmijët, parvarësisht nga mosha dhe preferencat e tyre. Pasi fëmija të jetë i qetë dhe t'i përgjigjet asaj që i kërkon mjeku, shpërblehet me gjëra të vogla që do t'i interesojnë, si balona shumëngjyrëshe, ngjitëse, libra për të ngjyrosur, lodrat etj. Pasi fëmija të kuptojë se sjellja e tij e mirë do t'i sjellë një shpërblim, ai do të bashkëpunojë dhe në fund do ta kuptoj se, një vepër e mirë meriton një tjetër.

Literatura

- [1] Rajandeep Singh. Pediatric Dentistry—How to overcome the challenges faced while treating children? <https://kivihealth.com/blog/pediatric-dentistry-overcome-challenges-faced-treating-children/>
- [2] Agim Begzati. Stomatologjia Pediatrike-pjesa e përgjithshme. ALB-MED, Dragash, 2022.
- [3] Kristina Arnrup, Anders G. Broberg, Ulf Berggren, Lennart Bodin. Lack of cooperation in pediatric dentistry – the role of child personality characteristics. *Pediatric Dentistry*, 2001; 24 (2):119-28.
- [4] Paul S. Casamassimo, Stephen Wilson, Lucia Gross. Effects of changing U.S. parenting styles on dental practice: perceptions of diplomates of the American Board of Pediatric Dentistry–24:1, 2002.
- [5] Tracye A. Moore. Dental Care for Patients With Special Needs A basic understanding of the oral health challenges faced by this patient population will allow clinicians to provide effective care. *The J of multi disc care, Decision in Dentistry*, 2016.
- [6] American Academy of Pediatric Dentistry. Management of dental patients with special health care needs. *The Reference Manual of Pediatric Dentistry*. Chicago, Ill.: American Academy of Pediatric Dentistry; 2021:287-94.
- [7] Richard R. Welbury. *Paediatric Dentistry*, Oxford University Press; 2nd edition, 2001.